

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 30. oktobra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 129.

Guverner Narodne banke Ignat Bajloni med nami.

Kakor je bilo napovedano, je prišel v nedeljo zvečer z brzovlakom iz Zagreba v Ljubljano guverner Narodne banke kraljevine SHS g. Ignat Bajloni. Odličnega gospodarskega vodjo spremljata na njegovem informativnem potovanju generalni direktor Narodne banke, znani naš finančni prvak g. dr. Dragoljub Novaković in vodja novega informativnega urada pri banki, univerzitetni profesor gosp. dr. Aleksander Jovanović. Predstavniki našega gospodarstva, njim na čelu predsednik Zbornice TOI gosp. Ivan Jelačin, predsednik Zveze industrijev gosp. Dragotin Hribar, upravnik tukajšnje podružnice Narodne banke gosp. Gregorič, zastopniki najvažnejših naših bančnih institucij in industrijskih podjetij, med njimi tudi predsednik mariborske skupine Zveze industrijev gosp. Anton Krejči, so priredili na kolodvoru odličnim gostom prav prirčen sprejem. Pri sestanku v ožjem krogu, ki se je nato vršil v restavraciji »Union«, je guverner Bajloni določil program za službene obiske, ki jih bi imel napraviti tekom ponedeljka in torka. Brzjavna vest, ki jo je dobil v ponedeljek popoldne o nevarnem obolenju v svoji družini, je žal prečrtala določeni načrt in g. guverner je moral odpotovati že drugega dne s ponočnim ekspresnim vlakom, ne da bi si mogel ogledati vsaj nekatera naša industrijska podjetja.

Zato pa je imel tekom celega večerajšnjega dne intenzivne razgovore s predstavniki našega gospodarstva, poslušal njih težnje in želje, dajal nasvete, stavil sam vprašanja in se vpuščal v podrobnosti, kakor more samo človek, ki pozna vsa naša gospodarska vprašanja do dna. Že na vse zgozdaj je sprejel generalnega tajnika Zbornice TOI g. dr. F. Windischerja, dolgoletnega svojega sotrudnika v Centrali industrijskih korporacij v Beogradu, na čelu katere — kakor znano — stoji že dolgo let g. Bajloni kot predsednik, a g. dr. Windischer kot podpredsednik. Nato je gospod guverner posetil podružnico Narodne banke, kjer je prisostvoval seji eskomptnega odbora. Koj po končani seji je g. guverner posetil Zbornico TOI. Pod predsedstvom gosp. Ivana Jelačina ml. se je v zbornici nad eno uro razpravljalo z zastopniki naše trgovine, obrti in industrije o vseh najaktualnejših vprašanjih, ki se tičejo specialno Narodne banke, odnosno tudi monopolske uprave. G. Bajloni je namreč tudi predsednik upravnega odbora monopolske uprave.

Po pozdravnem govoru g. Jelačina ml. je guverner Bajloni v izčrpnih izjavah pojasnil pomen svojega poseta, pri čemer je predvsem poudaril potrebo najožjega sodelovanja gospodarskih krogov z vodstvom Narodne banke. Predsednik mariborske skupine Zveze industrijev gosp. Anton Krejči je sporočil g. Bajloniju pozdrave mariborske industrije s prošnjo, da ji Narodna banka posveča največjo pozornost, ker je ob meji izpostavljena ostri inozemski konkurenci. Obenem je prosil g. guvernerja, naj bi ob prvi priliki posetil tudi Maribor. Podpredsednik zbornice TOI g. Ivan Ogrin je sprožil vprašanje vzpostavitve kreditov za male obrtnike, ker ne more Obrtna banka kralj. SHS radi previsoke obrestne mere nuditi malim obrtnikom tako pomoč kot so

jo imeli pri Narodni banki. Po izjavah guvernerja Bajlonija in generalnega ravnatelja dr. Novakovića ni pričakovati, da bi Narodna banka zopet prevzela kreditiranje malega obrtništva, ker je ta naloga prešla na Obrtno banko kralj. SHS. Dovoljevanje kreditov malim obrtnikom je bilo le izjemna pomoč v najhujših časih in ne spada med redne posle Narodne banke.

Podpredsednik g. Ogrin je prosil g. guvernerja da olajša dobavo živinske soli, a predsednik g. Jelačin je nato tolmačil želje in zahteve, ki jih imajo trgovci v Sloveniji glede zakupe in prodaje soli in glede dobave mineralne soli, pri čemer je z navedbo konkretnih primerov orisal težave, ki jih imajo v tem ozru zlasti podeželski trgovci. Govorilo se je tudi o davku na poslovni promet, o izenačenju oblastnih trošarin in na vsa vprašanja je dal g. Bajloni točna, konkretna pojasnila.

V imenu gostilničarstva je pozdravil g. Bajlonija predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. Kavčič.

Iz zbornice se je podal guverner Bajloni k Zvezi trgovskih gremijev za Slovenijo, kjer ga je pozdravil v imenu ljubljanskega trgovstva gosp.

Ivan Gregorc, a v imenu Zveze podpredsednik gosp. Jos. J. Kavčič. Po končanem posetu v Zvezi se je guverner podal k Ljubljanski borzi, nakar se je vršilo intimno kosilo pri zborničnem predsedniku g. Jelačinu.

Popoldne je bil obisk pri Zvezi obrtnih zadrug, daljši obisk pri Zvezi industrijev in pri Društvu denarnih zavodov, tako da je imel guverner Bajloni v razmeroma kratkem času prilike dovolj, da stopi v stik z zastopniki vseh gospodarskih strok.

Zvečer sta priredila predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml. in predsednik Zveze industrijev gosp. Dragotin Hribar odličnemu gostu v čast večerjo v prostorih Ljubljanskega kluba. Izrečene so bile prisrčne zdravice od gg. Ivana Jelačina ml., ministra n. r. Ivana Hribarja, ravnatelja Antona Krejčija, generalnega tajnika dr. Frana Windischerja, župana dr. D. Puca, podpredsednika Zveze trgovskih gremijev Jos. J. Kavčiča in predsednika Ljubljanske kreditne banke dr. P. Defranceskija.

Guverner Bajloni je bil neposredno do odhoda vlaka v intenzivnem razgovoru s predstavniki našega gospodarstva. Želimo, da bi mu o vsem, kar je pri nas videl in slišal, ostali kar najbolj ugodni in prijetni vtisi.

Važna izjava Ignata Bajlonija, guvernerja Narodne banke.

Guverner Narodne banke kr. SHS g. Ignat Bajloni nam je izkazal posebno naklonjenost in je dal ob priliki poseta gospodarskim organizacijam Slovenije, našemu uredniku naslednjo izjavo:

Prisrčen sprejem, ki so mi ga priredili v Ljubljani, me niti ni iznenadil, ker sem s tukajšnjimi gospodarskimi krogi že dolgo v stalnih posrednih ali neposrednih stikih.

Opažam velik zmisel za organizacijsko delo in to pri majhnih ljudeh, kakor tudi pri velikih. Smatram, da je to edina pot in način, da je to najboljše šola za vzgojo posameznikov in celote, da se naše gospodarstvo povzpne do dovršenosti.

Moj prihod v Ljubljano ima namen, da proučim na licu mesta gospodarske zahteve in potrebe. Sedaj sem se seznanil z željami in potrebami slovenskega gospodarstva in to tako pri cenzorskem odboru, kakor tudi pri gospodarskih predstavnikih, ki sem jih že, odnosno, ki jih bom še zaslišal. Vse iznešene želje se bodo proučile in izvršile se bodo potrebni ukrepi, v kolikor bo to mogoče.

Kar se tiče stabilizacije dinarja je Narodna banka izvršila svoje delo že pred meseci ob priliki sprejem svojih statutov. Pred skupščino bo prišel v kratkem tudi od finančnega ministra tozadeven zakon, ker je treba začeto delo na stabilizaciji dovršiti, da bi se dokazalo inozemstvu, da se dela na stabilizaciji dinarja. V zvezi s tem je tudi zaključitev velikega investicijskega posojila in se v tem cilju nadaljuje delo.

Dinar je že tri leta stabilen in se more z vso gotovostjo trditi, da bo tako tudi ostal. Vsi ugovori, ki so največ neobjektivne prirode, morajo odpasti.

Kdor bo poskušal izpodbijati dinar, se bo kmalu prepričal, da je vsak trud v tej smeri zaman.

Pri tem moram kot predsednik monopolske uprave posebno poudariti važnost zadnjih posojil monopolske uprave. Prvo kratkoročno posojilo smo sklenili v Londonu v iznosu 300 milijonov dinarjev. O tem posojilu smem trditi, da smo je dobili pod boljšimi pogoji kot so se nam stavili pred dvema letoma.

Drugo posojilo smo ravnokar sklenili s švedskim vžigalnim trustom v iznosu 22 milijonov dolarjev po emisijskem tečaju 90% in obrtni meri 6¼%. Iz sredstev, ki jih dobi od tega posojila, bo uprava monopolov vrnila finančnemu ministru posojila, ki so bila svoječasnoma dana monopolni upravi za dobavo blaga in sirovin. Pri tem obstoji obvezen pogoj, da mora finančni minister cel iznos vporabiti za plačanje vseh vseh dolgov v državi. Da bi se nudilo čimvečje jamstvo za to, da se bo vse dolge stvarno tudi poravnalo, je finančni minister sklenil, da se naprosi Narodno banko, da sama vrši plačanje teh dolgov. S tem se bo prav gotovo omilila gospodarska kriza in bo imelo to najboljše posledice za vse sloje našega naroda.

Zelo sem srečen in zadovoljen, da morem sodelovati z gospodarji, da mi nudijo preko svojih korporacij pomoč pri delu, da me informirajo o vseh potrebah in da so mi obljubili vsestransko pomoč pri zbiranju podatkov za gospodarske studije.

Sodelovanje bo velike koristi tako za celoto kakor tudi za posamezne pokrajine naše države posebej.

DENARNI PROMET Z MADŽARSKO.

Poštna hranilnica je uvedla v denarnem prometu z Madžarsko poleg virmanskega prometa še izplačevanje v gotovini pod istimi pogoji, ki veljajo za izplačila v gotovini v druge države. Vsa pojasnila daje brezplačno poštna hranilnica v Beogradu in nje podružnice v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

Verski zaklad in patronatna bremena.

Stroški za popravila župnih cerkva in župnišč se pokrivajo s posebnimi prispevki, ako nima župna cerkev lastnega premoženja. K stroškom, ki jih ugotovi cerkveno-konkurenčni odbor, mora po bivših deželnih zakonih prispevati patron na ozemlju bivše Štajerske eno tretjino, na ozemlju bivše Kranjske pa eno petino. Ostanek morajo kriti davkoplačevalci župnije z dokladami na direktne davke.

V Sloveniji je patron večjega številca cerkva vladar, odnosno verski zaklad. Vsled tega bi moralo pri vseh teh cerkvah prispevati k poravnanim stroškom ministrstvo za vere patronatno tangento. V prvih povojnih letih je ministrstvo to svojo dolžnost točno izpolnjevalo, v zadnjem času pa se je postavilo na stališče, da ni dolžno prispevati patronatne tangente, češ, da »patronat verozakonske zaklade nije bio u stvari patronat nego naročita lična povlastica cara — pa je kao takova detronizacijom Habsburgovca i ona utrnula i ustupila mesto opštemu crkvenom pravu.«

Nekateri konkurenčni odbori so molče priznali v tem zmislu izdane odločbe političnih oblastev, drugi zopet pa so se postavili na stališče zakona, ki se za navadno ministrsko odločbo ne more razveljaviti. S tem vprašanjem se je pečalo tudi Upravno sodišče v Celju in razsodilo, da je verski zaklad tudi sedaj dolžan še plačevati patronatno tangento. Ministrstvo ver razsodbe upravnega sodišča ne upošteva in vztraja na svojem napačnem stališču. Radi tega bo o tem vprašanju razsojal še Državni svet. Seveda bo razsodba veljala samo za dotični slučaj, ker ni pričakovati, da bi ministrstvo tudi ako bo razsodba izpadla v njegov neprilog, izpremenilo svoje naziranje, ki je za politična oblastva kot upravna oblastva obvezno.

S tem zanimivim vprašanjem se peča razprava vseučiliškega profesorja dr. Kušaja v Ljubljani, katero je pod naslovom: »Verski zaklad in patronatna bremena« priobčil v zadnji številki Ljubljanskega škofijskega lista. Gospod profesor prihaja na koncu razprave med drugimi do sledečih zaključkov:

a) »Pojem patron v konkurenčnih zakonih je istoveten s »patronatnim obremenjenjem«. Kdo izvaja patronatne pravice in ali se le-te sploh izvajajo ali ne, je za patronatne dolžnosti neupoštevno.

b) Odlok ministrstva ver, ki ukazuje, da se verski zaklad iz vrst konkurenčnih obveznosti izloči, ker nikoli ni bil in tudi danes ni kanonični patron, je nezakonit, ker bremena niso nikoli izvirala iz kanoničnega svojstva patronata, ampak jih je nosil verski zaklad ex lege.

c) Ministrstvo ver bi moralo izdane nezakonite odloke preklicati in dolžne patronatne tangente verskega zaklada iz javnih sredstev brez odlašanja nakazati, da popravi župljanom po krivici prizadejano škodo in izbegne nezaupanju, ki bi bilo pri eventualnih konkordatnih pogajanjih morda močna ovira za sporazum.«

Na to razpravo opozarjamo gospodarske kroge v Sloveniji, da v svojem področju vplivajo na cerkveno-konkurenčne odbore, da izrabijo vsa pravna sredstva, predno se odrečejo patronatni tangenti verskega zaklada, kjer je ta patron župnije. V Slo-

veniji plačujemo tako visoke davke, da smemo upravičeno zahtevati, da država respektira zakon iz izpolnjuje svoje zakonite obveze tako, kakor jih mora izpolnjevati napram njej prebivalstvo.

Fr. Zelenik:

Način izplačevanja mezd.

Zaračunavanje in izplačevanje mezd delavstvu je sestavni del obratne organizacije. Izplačevanje se mora tako urediti, da se porabi za to kolikor mogoče malo časa.

Najenostavnejša oblika mezde je časovna mezda. Delavcu se plača čas, katerega je prebil na delu, neglede na količino izvršenega dela. Ako ni nadzorstvo pravilno, se vsled tega načina plačevanja najmanjše naredi.

Drugi način zaračunavanja in izplačevanja mezde je mezda v akord ali od kosa. Za podlago služi določena enota cene, katera se plača za izvršeno količino dela. Ta enota se določi naprej in se more izpremeniti le, če se izpremeni način dela. Akordna ali časovna mezda vspodbuja delavca, da hiti z delom in skuša povečati zaslužek. Delavcu se mora vedno izplačati na ta način zaslužena mezda. Večkrat se da kako delo celi skupini delavcev v akord. Delavci si potem razdelijo zaslužek med seboj. Včasih se izroči delo v akord, toda delodajalec zjamči delavcu določeno mezdo na uro. Delo se pa mora napraviti v dogovorjenem času. Ako delavec prekorači ta čas, dobi zaslužek le za dogovorjeni čas.

Da dvignejo v delavcu veselje do dela, izplačujejo nekatera podjetja nagrade. Delavec izvrši kako delo s posebno pazljivostjo, ali izvrši jako lepo kako kakovostno delo, ali porabi za izvršitev krajši čas, kot je bil določen, za to dobi kot priznanje in odškodnino nagrado.

V nekaterih podjetjih so poskusili dvigniti količino dela in zanimanje delavstva na podjetje z vdeležbo delavstva na dobičku podjetja. V vsakem podjetju se pa dobijo hujšaki in taki so s svojim rovaranjem in sejanjem nezaupanja delavstva v računsko zaključke podjetja dosegli, da se ta način nagrade delavstva ni obnesel.

Drugje zopet so poskusili privezati delavstvo na podjetje in dvigniti zanimanje delavstva na uspehih obrata s tem, da so dali delavstvu delnice podjetja. Obstojta pa ta omejitev, da delavstvo svojih delnic ne sme prodati, da se tako prepreči spekulacija z delnicami od strani delavstva. Podjetje jamči delavstvu tudi neko dividendo oziroma določene obresti od delnic, ako bi podjetje zaključilo poslovno leto s slabim uspehom.

Ako plačuje podjetje časovno mezdo, tedaj se vzame za računsko dobo navadno teden dni in se izplačuje ob sobotah. Vedno več je pa podjetij, ki ne izplačujejo po sobotah, ampak kaki drugi dan v tednu, s čim hočejo preprečiti, da bi delavec v soboto svoj zaslužek ne zapil, družino pa pustil stradati. Z izplačevanjem na kaki drugi dan v tednu je taka zapravljenost kolikor toliko omejena, ker se delavec več ali manje le hoji, da bi vsled zavzivanja opojne pijače drugi dan ne mogel na delo. Omenim na tem mestu, da se mora vsako donajanje opojne pijače v delovne prostore najstrožje zabraniti. Ne samo, da zavzivanje tudi neznatnih količin opojnih pijač med delom znatno zmanjšuje delovno sposobnost delavca, ampak povzroča poškodbe in nesreče med delom. V pravilno organiziranih in nadzorovanih podjetjih je tudi kajenje med delom strogo zabranjeno.

Ako dela delavec v akord, dobi ob pričetku dela akordni list ali knjižico, kjer je natančno zapisano vse glede dela, predmeta, komadov, dogovorjene mezde in delovnega časa. Na listič ali v knjižo se zapiše kdaj je delavec delo oddal in kako je bilo narejeno. Tam mora delovodja ali mojster tudi potrditi pravilnost vpisa s svojim podpisom.

Za vsako izplačilo mezde mora dobiti delavec obračun, iz katerega je razvidno, za kateri čas je dobil mezdo, kolika je ta skupaj, koliko se mu je odbilo in zakaj se mu je odbilo in koliko znaša

čisto izplačilo. Večinoma porabljajo podjetja papirnate vrečice, na katerih je že vse potrebno tiskano in se z svinčnikom ali s črnilom primerno izpolni ali zapiše. Znesek se vloži v vrečico, ta zapre in ob izplačevanju izroči delavcu.

Voditi se mora mezdna knjiga, v kateri mora biti razvidno za vsakega delavca, za kateri čas se mu izplača mezda, koliko časa je delal, koliko je zaslužil, koliko se mu je odbilo in koliko je bilo čisto izplačilo.

Vsako boljše organizirano podjetje ima takozvano matično knjigo, to je knjiga, v kateri je za vsakega delavca določena stran, kjer se zapišejo vsi osebni podatki delavca kakor tudi glede njegovega družinskega razmerja, ime žene, otrok, število in starost teh itd., kar vse služi v presojo kakovosti delavca.

Tu podajam obrazec natiskan na taki vrečici.

Firma
Lista št. od dne
Štev. Ime

Slovenija in Iberska Amerika v splošnem, a Argentina posebej.

Izseljeniško vprašanje je prevažno za nas, saj je en milijon naših državljanov v izseljeništvu. Zato je potreba, da se vsi zavzamemo za izseljenice. Naši izseljenci v Buenos Airesu so letos na sestanku društva »Slavija« razmotrivali važnost in potrebo, da se vsi zanimamo za izseljeniško vprašanje in da po možnosti vsi sodelujemo. Povdarjalo se je, da je izseljeniško vprašanje veda in da je zato treba to vprašanje bolj znanstveno proučevati. Po daljšem razmotrivanju se je sklenilo sporočiti slovenski javnosti sledeče:

»Ker je radi raznih znanih okoliščin postala Iberska Amerika, posebno Argentina, najvažnejša zemlja za vseljevanje naših ljudi, nastaja Sloveniji dolžnost, da spozna novo tistišče, kjer bo živel, uspeval in propadal oziroma životaril znaten del sorodnikov. Le temeljito spoznanje bo omogočilo čim bolj obvladati novo tistišče, da ne ostanemo Slovenci v njem samo »materia prima«, temveč činitelj, ki bo obvladal razmere z zavestno voljo na podlagi dobrega poznavanja in z jasnim pojmom o danih težavah in možnostih.

Zaradi tega mora Slovenija kot taka prevzeti na sebe kolektivni del tega pokreta, in sicer njegovo znanstveno stran in določanje glavnih smernic pri apliciranju znanstvene spoznanje.

Zaradi tega je potrebno, da se pred vsem v Ljubljani kot središču ustvarijo organi, ki bodo nosilci tega temeljnega znanstvenega delovanja. Taki organi morajo odgovarjati značaju danega predmeta.

1. Prva vez s tujino je točno znanje jezika. Središče širjenja znanja kasteljanskega jezika more biti »Kasteljanski seminar« ali »Ibero-amerikanski seminar« na našem vseučilišču. Njegova naloga mora biti: predavanje kasteljanske slovnice in širjenje jezikovnega znanja med onimi, ki se izselijo v Ibero-amerikanske dežele. Nadalje poznavanje književnosti mladih ibero-amerikanskih narodov ter

... del. ura Din ... Din ... p ...
... nadur a „ ... „ ... „ ...
... akord „ „ ... „ ... „ ...
... „ „ „ ... „ ... „ ...
... skupaj Din ... p ...

Odbitki:

Boln. blag. za mesec ... Din ... p ...
Blago ... „ ... „ ... „ ...
Predujem ... „ ... „ ... „ ...
Davek ... „ ... „ ... „ ...
Odbitki skupaj Din ... p ...
Čisto izplačilo Din ... p ...

Preštej takoj!

Vsak mora osebno prevzeti denar. Morebitni primanjkljaj ali pomoto takoj ob prejemu javiti. Poznejša pritožba se ne vpošteva.

Dobava in graviranje poštinih pečatov.

Po naredbi poštne ministarstva štev. 43.309 od 9. oktobra t. l. razpisuje poštna direkcija v Ljubljani večjo dobavo in graviranje pečatnikov in stampilk. Ponudbe se bodo odprle 10. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne. Pogoji so na vpogled pri pomožnem uradu poštne direkcije, kjer se morejo tudi kupiti.

znanstvenega dela sploh, s primernim objavljanjem, da ne ostane vse omejeno na štiri stene predavalnice, temveč da se popularizira.

Iz tega seminarja se ima razviti kulturna izmenjava med Slovenijo in Ibersko Ameriko: naši imajo priti semkaj (namreč v Ameriko) na znanstvena proučevanja in pozivljati tukajšnje znanstvenike in publiciste itd., da na svojih mnogobrojnih znanstvenih potovanjih po Evropi začno prihajati tudi med nas Slovence, čemur bo ustvarjena podlaga, kadar bo pri nas par strokovnjakov, ki bodo poznali jezik in se bavili z ibero-amerikanskimi vprašanji znanstvenega značaja.

2. Drugi predmet je naš izseljenec. V to svrhu je treba ustanoviti Izseljeniški muzej, kjer se bo zbiral ves material o izseljeništvu, da bo na razpolago onim, ki se bodo bavili teoretično ali praktično s tem vprašanjem.

3. Slovensko-argentinski klub naj bi se ustanovil v Ljubljani. Ta ima vzeti v roke praktično stran dela, ki dobi v seminarju znanstveno podlago glede delovanja, v muzeju glede zbranega materiala. Klub naj bi skrbel za društveno stran, pri obiskih posameznih inozemcev, za prirejanje predavanj, slavnostnih večerov, n. pr. na dan argentinskega narodnega praznika 25. maja itd. Ena prireditev bi se n. pr. mogla napraviti v počast argentinskega generalnega konzula g. Celea B. de Barrios-a v Beogradu, ki je velik prijatelj Slovencev. Ko je prišel koncem leta 1926 v Buenos Aires, je objavil v največjem buenosajreškem dnevniku celo stran slik o Sloveniji, a ko je odpotoval, zopet v drugem obširen članek s slikami o Bledu.

Klub bi mogel poskrbeti, da bi naši mlajši časniki, politiki, trgovci, industrijanci itd. prišli v Ameriko pogledat, ker nihče, ki pride enkrat vsaj sem pogledat, se ne vrne nazaj v Evropo tak, kot je prišel semkaj, temveč si vsak razširi obzorje.

Slovenski javnosti se s tem daje ta sklep naše mlade argentinske kolonije na znanje s pozivom na vse meročajne faktorje, da ga skušajo uresničiti.

Pomnožena produkcija letošnjega leta je prišla zelo jasno do izraza zlasti na ameriških borzah; v Winnipegu (Kanada) je noliral ječmen 4. maja 89⁷/₈, 7. sept. 63¹/₂, v Chicago 96 in 59. Zlasti velik je povsod napredek od l. 1927 na l. 1928, posebno še, kol zgoraj omenjeno, v Kanadi in v Zedinjenih državah. Tudi Rusija hiti proli svojemu maksimu iz leta 1925.

URADNI TEČAJI ZA NOVEMBER.

Finančni minister je za november določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleon 219 Din, 1 zlata turška lira 247.40, 1 angleški funt 276, 1 dolar 56.90, 1 kanadski dolar 56.60, 1 nemška marka 13.55, 1 poljski zlat 6.38, 1 avstrijski šiling 8, 1 belga 7.91, 1 madžarska penga 9.92, 100 francoskih frankov 222.20, 100 švic. frankov 1095.1, 100 italijanskih lir 298, 100 holand. goldinarjev 2281.30, 100 rumunskih lejev 34.40, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1517.20, 100 švedskih kron 1521, 100 norveških kron 1517.20, 100 španskih pezet 918.75, 100 grških drahem 73.70, 100 češkoslovaških kron 168.65 Din.

TRG JAJEC.

V zadnjem času se je pojavila na trgu jajec vsled pomanjkanja blaga v vseh produkcijskih deželah močna hausse; zato so se podražila tudi jajca na našem domačem trgu. Vendar pa opozarjajo k previdnosti, ker se dviganje lahko vsak trenutek ustavi in ker nastopi lahko tudi nazadovanje cen. V deželah konsumna so pričeli že jemati jajca iz hladilnic, kar pomeni za sveža jajca veliko konkurenco, ne glede na sedanjo visoko ceno za sveže blago. Prorokovanje za bodočnost je nevhvaležna naloga, ker so cene jajec za kolebanje izredno občutljive. Nakupne cene v Hrvaški in Slavoniji se gibljejo okoli 1800 dinarjev za zaboj, v Zagorju in na Štajerskem pa znaša cena 1.65 Din za kos.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent Zbornice v torek dne 6. novembra t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravateljski sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Ljubljanska borza.

Tečaj 29. oktobra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.8325
Berlin 1 M.	13.5575	13.5875
Bruselj 1 belga	—	7.9145
Budimpešta 1 pengő . . .	—	9.9286
Curich 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šilling	7.9957	8.0257
London 1 funt	275.78	276.58
Newyork 1 dolar	56.855	57.055
Paris 100 fr.	—	222.50
Praga 100 kron	168.37	169.17
Trst 100 lir	—	298.30

Snežni čevlji — Galoš

prvovrstnih svetovnih znamk prodaja na veliko
JOSIP MORAVEC
MARIBOR, Slovenska ulica 12
Zahtevajte ponudbo.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

JEČMEN.

Produkcija ječmena je v zadnjih letih zelo narasla, zlasti še produkcija prekomorskih dežel. Kanada n. pr. je imela v letu 1912/13 653.000 ha z ječmenom posejane zemlje, l. 1913/14 605 lisoč, v povprečnosti let 1922—1926 vidimo že 1.292.000 ha, l. 1927 1.419.000 ha, letos pa 1.975.000 ha, že skoraj dva milijona, trikrat toliko kot pred vojsko. Velik je napredek pri U. S. A. Leta 1912/13 je znašal z ječmenom obdelani

Evropa brez Rusije (20 držav) . .	105.8	120.5	99.6	121.9	124.9	121.9	132.1
Sovijska Rusija	—	—	39.3	60.8	55.1	46.9	57.0
Sev. Amerika (U. S. A. in Kanada) .	55.8	59.9	58.9	66.1	62.0	78.6	106.9
Azija (2 deželi)	26.6	22.8	24.4	28.7	27.1	25.6	25.6
Afrika (2 deželi)	10.9	19.9	16.4	19.8	13.4	15.8	20.0
Skupaj	—	—	238.6	297.3	282.5	288.8	341.6

svet 3.005.000 ha, leto nato 3.046.500, v povprečnosti let 1922—1926 3.087.000, l. 1927 3.826.000, l. 1918 pa 4.955.000 ha. V Evropi takih velikih sprememb ni. Kanada in U. S. A. sta pridelali letos ne dosli manj ječmena kot 20 evropskih držav skupaj.

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je priobčil v septembrski številki svojih poročil sledečo produkcijsko stališče o ječmenu; vse v milijonih metriskih slotov:

Priporočajte, prosim, svojim odjemalcem priljubljene

MAGGI -jeve izdelke za juho.

Lahka prodaja! Dober zaslužek!

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

PO SVETU.

Amerika in sindikat cinka. Ta teden pridejo v Newyork odposlanci mednarodnega kartela cinka, da se pogajajo tam z ameriškimi interesi. Kakor smo že pisali, je bil pred kratkim ustanovljen evropski kontinentalni sindikat cinka, s sedežem v Bruslju. Gre sedaj za to, da se tudi Amerika pridruži temu sindikatu. Amerika je najvažnejši svetovni producent cinka, in je zato njen pristop seveda posebnega pomena. Strokovni krogi presojaajo ustanovitev svetovnega cinkovega kartela kar najbolj optimistično. Kakor v cinku se pripravljajo karteli tudi v drugih rudarskih panogah. Kartel železa zaenkrat še ni na vidiku, pač pa mislijo, da bo sporazum glede produkcije petroleja in premoga kmalu dosežen.

Tri velika poljska železna podjetja nanzanajo fuzijo. Vodstvo je prevzelo podjetje v Hosnovicah, za katerim stoji močna skupina belgijskih kapitalistov.

Alpine Montan je dvignila z razširjenjem obratovanja v Köllachu produkcijo suhega rjavega premoga od dnevnih 50 vagonov na 70 vagonov. Ves premog najde takoj odjemalce.

Astrijske zvezne železnice so iz bodočega investicijskega posojila naročile že sedaj več tisoč vagonov in 50 lokomotiv.

Trgovska pogajanja Poljske z Nemčijo so prišla na mrtvo točko in označajo njih izgleda za kritične, pogajanja s Francijo so pa pred revizijo.

Novo angleško tekstilno podjetje z glavnico 1 milijona funtov snuje H. Garle, ki je bil pred tremi leti pustil svojo veliko službo v angleškem zakladnem uradu (finančno ministrstvo). Delnice bosta izdali banki Lloyd in Midland.

Newyorško podjetje Woolworth bo imelo po izjavi predsednika Parsona letos za 20 odstotkov večji dobiček kot lani. Lanski dobiček je znašal 35.300.000 dolarjev, od kojega zneska so razdelili 9.060.000 dolarjev.

Dunlop Rubber Co je svoje naprave v Kanadi in Japonski, ki so delale pod njenim imenom, a samostojno, prevzela pod svojo kontolo in je s tem svojo svetovno organizacijo nadalje razširila. Skupna glavnica družbe se zviša z novo transakcijo na 200 milijonov dolarjev.

Češkoslovaška sladkorna industrija je odklonila Tarafovo akcijo, o kateri smo že pisali. Pripravljena je pa, da se pogaja na novem temelju o eventualnem skupnem delovanju.

Argentinsko poročilo o pridelku označa stanje pšenice v splošnem kot ugodno, prav tako stanje lanu in ovsu.

Na polju gramofonske industrije se pojavlja izredno živahno ustanovitveno gibanje na Angleškem. Poleg številnih drugih letošnjih ustanovitev javljajo sedaj že zopet tri nove, z glavnico 200.000, 75.000 in 160.000 angleških funtov.

Philipps Glühlampen A. G. bo zvišala glavnico od 40 na 100 milijonov holandskih goldinarjev. Od novih delnic bodo izdali 45.000 kosov kot prednostne delnice, 75.000 kosov pa kot osnovne delnice.

Pogodba Harrimanova z lastniki večkrat imenovanih štirih velikih gornjsleskih kovinskih podjetij je tik pred zaključkom. Tudi s poljsko vlado je poravnal Harriman vsa sporna vprašanja.

Premogovnik v sredi mesta so odkrili v Lodžu na Poljskem. Posebna komisija bo preiskala, ali se bo splačalo izkoriščati sklade, ležeče pod zemljo. Treba bi bilo tudi odkupiti hiše itd.

Švicarska banka Escher, Freib in Co. je bankrotirala. Vzrok je špekulacija s pesetami, ki jih je banka v višini 40 milijonov frankov nakupila po tečaju 92, dočim notirajo sedaj 83 do 84.

Londonsko cestno železnico hoče prodati občina, sedanja lastnica, londonskemu prometnemu koncernu. To bi bilo nekaj podobnega kakor pred kratkim v Berlinu, s to razliko, da pripada berlinski prometni trust mestu, londonski pa zasebnemu kapitalu,

Štiri velike angleške električne družbe so se fuzionirale; skupna glavnica znaša 10 milijonov funtov.

Severonemški Lloyd je izdal 5 milijonov osnovnih delnic; beremo, da je tečaj najbrž 140-odstoten. Pogajanja za sporazum z družbo Hapag s tem ne bodo ravno pridobila. Delniško glavnico so zvišali od 35 na 160 milijonov mark.

Vodilni nemški tovarni lokomotiv, Henschel v Casselu in Maffei v Münchenu, sta sklenili personalno unijo v svrhu racionalizacijskih odredb nakupne skupnosti, skupnega zastopstva v inozemstvu itd. To je najbrž predstopnja za poznejšo popolno spojitve.

Pasivnost italijanske trgovske bilance je bila v prvih letošnjih devetih mesecih večja kot v istih mesecih lanskega leta; dvignila se je od 4304 na 5746 milijonov lir.

Mednarodni bakreni kartel je ceno za elektrolitni baker na evropskem kontinentu zvišal od 15½ na 15% centov. Kar naprej gredo cene gor.

Nemški kulturni svet v Češkoslovaški bo pričel z veliko akcijo za pomnožitev z lanom obdelanega sveta, za nabavo dobrih semen, za gnojitev itd.

Francoski koncern umetne svile Tubize je nedavno zvišal glavnico od 115 na 165 milijonov frankov in javlja sedaj, da jo mora zopet zvišati. Uprava pravi, da ne more izvršiti vseh naročil ter da mora svoje naprave brezpogojno razširiti. Prav tako bo Lyonska družba umetne svile zvišala glavnico od 40 na 50 mil. frankov.

Trgovina.

Skupna prodaja britanskih petrolejskih družb. Anglo Persian Oil in Asiatic Oil Co (ta pripada skupini Shell) sta ustanovili trgovsko družbo Consolidated Petroleum Co, na kateri sta enakomerno udeleženi. Nova družba bo prevzela prodajno organizacijo in vse ostale naprave obeh ustanoviteljskih družb v Južni in Vzhodni Afriki, Egiptu, Sudanu, v Palestini in Siriji, ob Rdečem morju in na Ceylonu. Dobavljeni petroleji in njegove stranske produkte po spravila nova družba na trg na račun obeh ustanovnih družb.

MEDNARODNI SLADKORNI TRG.

Svetovna produkcija sladkorja raste še nadalje in je znašala v kampanji 1927/28 že 503 milijone met. stotov, dočim sta izkazali prejšnji dve leta 474 in 492 mil. stotov, to je l. 1926/27 in 1925/26. Stremljenje držav po omejitvi uvoza se nadaljuje, zlasti na Angleškem. Zato se je pomnožila v nekaterih državah produkcija sladkorne pese ali pa produkcija trstnega sladkorja; v drugih deželah pa, ki morejo kriti lastno porabo, a ki hkrati ne morejo izvažati, se produkcija manjša. V prvo kategorijo spada poleg Ogrske Jugoslavija, kjer kaže razvoj izredno ostro krivuljo. Produkcija je znašala v kampanji 1918/19 277 tisoč met. stotov, 1922/23 že 337.000, 1924/25 570.000 in 1925/26 702.000 q. Tudi v kampanji 1928/29 bo imela Jugoslavija večji pridelek kot letos, dočim bo n. pr. Češkoslovaška nazadovala. Češkoslovaška je v veliki meri zgubila angleški trg in forcira sedaj z dumpingom svoj izvoz drugam, n. pr. v Avstrijo, ki se uvoza seveda z vseni sredstvi brani. V letu 1925/26 je eksportirala Češkoslovaška v Anglijo še 285.000 ton, v letu 1926/27 je padel izvoz na 191.000 ton in v l. 1927/28 na 149.000 ton. Češkoslovaška se hoče v veliki meri preseliti v Avstrijo, ki je krila lani kljub ugodnemu pridelku samo 70 odstotkov porabe z lastno produkcijo.

Konferenca v Berlinu se je končala, kakor vemo, z neuspehom in je zato sladkorna industrija brez orientacije, kar je seveda konsumentom v prid. Evropa bo dala letos kot lani 8 milijonov ton, Java 3 milijone (lani 2), Kuba pa kljub nasadni omejitvi zopet 4.700.000 ton.

RAZNO.

Kmetijsko štetje. Pretekli teden se je vršil v Mednarodnem poljedelskem zavodu v Rimu kongres predsednikov poljedelskih statističnih uradov iz 57 dežel. Sklenili so, da bodo priredili leta 1930 veliko poljedelsko ali kmetijsko štetje v vseh državah, ki pripadajo zavodu in ki obsegajo 95-2% vse zemeljske površine in 97-9% vsega zemskega prebivalstva. Štetje se bo izvršilo po enotnem vzorcu v vseh državah! V vzorcu so podatki o obdelanem svetu, o njegovi rentabilnosti in o vrednosti poljedelskih pridelkov in inventarja, o številu v poljedelstvu zaposlenih družin, o stanju živine, o mlekarški produkciji, o volni, prašičih, žitu, zelenjavi, krmilnih rastlinah, vinogradih itd. Formulirji bodo vsebovali tudi vprašanja o uporabi poljedelskih strojev in transportnih voz v poljedelstvu (tu mislijo v prvi vrsti na traktorje, kakor imenujemo danes v poljedelstvu uporabljene motorje ali avtomobile). Pri nas v Jugoslaviji hočejo napraviti za to štetje do bodočega leta poseben zakon.

Poljedelska štetja v največjem obsegu so običajna zlasti v Ameriki in v Indiji. V Indiji imajo prav natančne sezname, koliko sveta je obdelanega s to ali ono žitno vrsto, koliko je na kmetijah goveda, konj, prašičev, koliko je gozda, koliko džungle, ali džungla kaj nese ali ne, koliko so ugotovili škodljivih živali itd. Imajo prav zares vzorno statistiko, ki se tudi gospodarsko splača.

Borza dela v Mariboru. Od 21. do 27. oktobra je dela iskalo 112 moških in 61 ženskih, t. j. 173 oseb, prostih službenih mest je bilo 101; delo je dobilo 82 oseb, odpotovalo jih je 42, odpadlo pa 46. Koncem tedna je ostalo v evidenci še 587 oseb. Od 1. januarja do 27. oktobra pa je dela iskalo 7402 oseb, 3893 službenih mest je bilo prostih, 2652 oseb je dobilo delo, 1639 je odpotovalo, 2524 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 14 viničarjev, 10 majarjev, 16 hlapcev, 1 pečar, 1 mizar, 1 krojač, 1 sodar, 1 kolar, 4 čevljarji, 1 tesar, 1 slaščičar, 1 žagar, 1 strojnik, 1 cirkularist, 4 zidarji, 20 pomožnih delavcev, več vajencev (mizarske, čevljarske, mlinarske, kolarske in pekavske obrti) kakor tudi 9 kmečkih dekel, 2 kmečki gospodinj, 7 kuharic, 10 služkinj, 3 sobarice, 6 šivilj za perilo, 7 tovarniških delavk, 2 natakarici, 2 likarici, 1 kuharica v gostilno, 1 delavka, 2 pletilki, 2 šiviljski vajenki.

Mariborska Borza dela išče nujno 2 elektrika in 4 dobro kvalificirane ključavničarje, katerim bo vožnja do službenega mesta povrnjena. Prijave naj se pošljejo na Borzo dela v Maribor z opombo »Za tovarno v Sloveniji«.

Argentinska trgovina v eksportu mesa je bila v letih 1926 in 1927 pasivna; sedaj so konflikt v tej trgovini poravnali, rentabilitetne razmere so se zboljšale, in delajo sedaj zopet z dobičkom.

Novoustanovljena električna družba Trufina zvišuje svojo delniško glavnico od 100 najprvo na 200 milijonov frankov; za pozneje je določeno zvišanje na 300 mil. frankov.

VINSKI PRIDELEK V ŠAMPANJI.

Ta pridelek je merodajen za oblikovanje cen vina v Severni Franciji in s tem posredno tudi za oblikovanje cen vina v Franciji sploh. In ker je zopet Francija prva vinorodna dežela, zlasti še, če ji prištejemo njena afriška posestva Tunezijo, Algerijo in Maroko, je pridelek v vsaki francoski pokrajini kolikor toliko vpliven na splošne svetovnotržne cene. Letošnje zadnje poročilo iz Šampanje se glasi: Trgatev je končana. Kvalitativno in kvantitativno je izborna in znaša 300.000 hektolitrov proti lanskim 87.000 hektolitrom. Sladkorna vsebina je 11 do 12 odstotna. Finost okusa tako dobra kot malokdaj doslej. — Spričo pričakovanih enakih ugodnih poročil iz drugih francoskih okrajev bo letošnja vinska letina splošno dobra.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg loja; do 6. novembra t. l. glede dobave raznega stenja, livarskega in kovaškega koksa ter žičnikov; do 7. novembra t. l. glede dobave 600 komadov toporišč za kladiva. — Saobračajno-komercialno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. novembra t. l. ponudbe glede tiskanja raznih voznoorednih pripomočkov. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg firneža in 800 kg terpentina. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. novembra t. l. ponudbe glede dobave 500 kg dinaino clja, 10.000 kg ovsu in 500 kg olja za kompresorje; do 7. novembra t. l. glede dobave 40.000 kg sena, kotnega železa in pločevine. — Direkcija državnega rudnika Bukinje sprejema do 17. novembra t. l. ponudbe glede dobave 215 komadov električnih žarnic in 40.000 kg portland-cementa. — Dne 9. novembra t. l. se bo vršila pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje, v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave papirja za markarnico. (Predmetni oglasi: z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Šmol-ova

„Gumitran“

mast za usnje

edino pravo sredstvo za konzerviranje usnja štrpacnih čevljev

„UNIO“, družba z o. z.
Maribor

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 27. oktobra 1928. — Speharji so pripeljali na 42 vozov 145 zaklanih svinj ter so prodajali meso in slanino po 15 do 30 Din na drobno in po 16 do 18 na debelo; domači mesarji so ostali pri svojih dosedanjih cenah. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 600 kom. Cene so bile piščancem 80 do 60 Din za par, kokošim 40 do 60, racam, gosim in puranom 40 do 100 Din komad. (Popoldne je bilo iz Hrvaške prignanih 60 puranov, ki so se prodajali po Din 35 do 80 Din za komad.) Domačim zajcem 10 do 25, glicam 35 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Kmetje so pripeljali na trg 32 s krompirjem, 12 s čebulo in 34 z zeljnatimi glavami naloženih voz in so prodajali krompir po 1-25 do 1-50 Din, čebulo 4 do 5, zeljnate glave 1 do 1-50 Din za kg, kisljo zelje 5, kislja repa 3, karfiol 5 do 15, zelena 1 do 1-25 Din za kom., jajca 1-75 do 2 Din komad, maslo 40 do 65 Din kg, sir 26 do 80 Din za kg. Sadje: Grozdje 8 do 12, jabolka 4 do 6, hruške 8 do 12 Din za kg. Cvetlice 0-50 do 6, z lonci vred 10 do 50 Din za komad. — Lončarska in lesena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2 do 5 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 24. oktobra so kmetje pripeljali 11 voz sena in 2 slame, v soboto 27. oktobra pa 12 voz sena in 4 slame na trg. Cene so bile senu 120 do 160, slamu pa 60 do 75 Din za 100 kg.

Premog, drva, koks, kovaški premog in ogelje »ILIRIJA«
Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon štey. 2820.

Ivan Hribar:

137

Moji spomini.

Če gospod dekan iz Kamnika res ni hotel desetaka sprejeti, ne vem. Gotovo pa je, da sem ga jaz takoj v petek po pokopu nesla župniku Simonu Žužku ter mu izročila v župniščni veži, v kateri mi je nasproti prišel. Dejal mi je sicer: »Saj ni nič potreba,« a jaz sem mu odgovorila, naj desetak le vzame, ker ga je brat poslal in naj dekanu v imenu bratovem in vse rodbine izreče zahvalo za tolažilne besede, ki jih je bil v cerkvi govoril. Simon Žužek je na to desetak vzela.

Kakšen prijatelj nam je ta župnik bil, vidi se najbolj iz tega, ker za pokojnega brata Frana ni dal mašnega plašča in je moral zato na odru ležati v cerkveni košulji (koretlu). Ko je to videl komenski kaplan, ki je prišel k pogrebu, šel je zaradi tega k župniku Žužku, ki mu je pa odgovoril, da mašnega plašča nima. Še tisto leto, ne dolgo po smrti mojega brata Frana, pa je umrl v župniji nek upokojeni duhovnik in je bil položen v mašnem plašču na oder. Sicer pa to prijateljstvo prav na poseben način osvetljuje dejstvo, da si je župnik Žužek po bratovi smrti prisvojil več njegovih slik, cvetlično mizico in nekaj knjig, o katerih je dejal, da so samo za duhovne.

V 72. letu sem in boleha. Večkrat me obidejo slabosti. Zavedam se torej, da mi bo morebiti že kmalu treba stopiti pred večnega sodnika, ki je župnika Simona Žužka pred svoj sodni stol poklical že pred mano. Da sem na zadnjo uro pripravljena, opravila sem pred kakimi štirinajstimi dnevi v Ljubljani v cerkvi presvetega Srca Jezusovega veliko izpoved. — Po vsem tem pa izjavljam ob polni zavesti, da je pokojni župnik Simon Žužek, kolikor je o vsem tem, kar sem v predpodojem ugotovila, komursikoli bodi govoril drugače, namenoma zavestno lagal.

Prisegam

pri Bogu vsegamogočnem in vsevedočem in pri izveličanju svoje duše sveto in čisto prisego, da je vse tako, kakor je tu zapisano in nič drugače, tako gotovo, kakor mi Bog pomaga.

Izjava Marije Hribar, kakor je tu pisana, je bila prebrana v pričo podpisanega in potrjena s prisego imenovane Marije Hribar.

Župni urad Mar. Ozn. v Ljubljani.

3. februarja 1928.

Dr. P. Gvido Rant, l. r., župnik.

Temu jasnemu dokazu, na kako brezvesten način se mi je jemalo dobro ime, imam dodati, da je župnik Žužek samega sebe bil po zobeh, ker je župniku Golobiču pripovedoval, da sem se izrazil »wozu denn diese Fresserei«, kuratu Tomažiču pa — ker je bil menda že pozabil na one izmišljene besede — »wozu diese Fresserei«.

Med duhovniki, ki so mislili, da morajo moje javno delovanje kritikovati, je bilo pa, hvala Bogu! tudi poštenih. Eden letih je bil župnik Berce pri sv. Gregorju nad Sodražico. Le ta je iskal neposrednega stika z mano in mi je parkrat pisal. Vabil me je, naj ga obiščem, da se porazgovoriva. Ker mi je bilo preveč od rok, nisem se mogel k temu odločiti in sem ostal le v pisni zvezi z njim.

Mislil, da ne bo odveč, ako priobčim eno njegovih pisem in moj odgovor nanje. Evo ju.

»Sv. Gregor, dne 28. januarja 1895.

Blagorodni gospod!

Precej nisem mogel odgovoriti, torej oprostite! Pisal sem enkrat že gospodu dr. Tavčarju, da so slo-

venski liberalci na napčnem potu! Moj brat Matej mi je dostikrat pravil, da slovenski liberalci le samo sebe iščejo i. t. d. Ker mi dr. Tavčar ni ničesar odgovoril, sem se obrnil na Vas; kajti mislil sem si, ako g. dr. Tavčar ni odgovoril, odgovorili bote Vi. Obrnil sem se do Vas, ker pričakujem in upam, da bote še enkrat iskren zagovornik katoliških resnic. Če bodo pa slovenski liberalci zametovali sv. vero in zabavljali Prevzvišenemu knezoškofu in duhovnom, potem pridejo pa časi, kateri bodo tudi sedajne slovenske liberalce potisnili v kot. Vi blagorodni gospod in pa g. dr. Tavčar sta uplivna moža; vidva lahko koristita mnogo sv. stvari.

Poslušajte moj nasvet. Pustite Prevzvišenega knezoškofa; Vi in tudi slovenski liberalci ga ne poznajo, on je pravi vzor katoliškega škofa! Hvala Bogu, da nam ga je poslal. Le prav mirno in neprestansko opazujte Njegovo delovanje in prepričali se boste o tem, da je resnica, kar sem pisal. Gotovo bote potem šli sami k Prevzvišenemu in ga prosili odpustitja! — Dosti dela imamo! Delajmo v blagor sv. vere in naše mile domovine. Iz vsega srca želim, da bi se moje upanje uresničilo in da bi Vas, blagorodni gospod, videl prav kmalo med odličnimi katoliškimi borilci. Bog daj!

Se priporočam z odličnim spoštovanjem udani

J. Brence.

V Ljubljani, 1. februarja 1895.

Velečastiti gospod!

Evo Vam odgovora na prijazno Vaše pismo.

Očitane nam, da zametujemo sv. vero. Za tako očitane treba je tudi dokazov in jaz Vas prosim, da mi jih podaste. Se ve, da mi tu ne zadostujejo citati iz »Rimskega Katolika« ali »Slovenca«, temveč pozitivnih dokazov je treba. — Očitane nam dalje, da ne delujemo za katoliško stvar. Za kakošno pa? Pri nas gospoduje vendar katolicizem tako neomejeno, da se na njega podlagi razvija vse javno življenje. Tudi mi, katere nazivljete Vi liberalce, nismo nič slabši katoliki, ko so Vaši pristaši; gotovo pa smo odločnejši protivniki semitstva, od katerega edinega v naši domovini more priti nevarnost za katoliško stvar. Menim, da bi za duhovščino bilo najpametneje in za katoliško stvar najkoristnejše, ko bi delovala složno s posvetno inteligencijo. Mesto tega šla je — vsaj na Kranjskem — za onimi, ki so za vsako ceno hoteli imeti slovenske liberalce, samo da bi njihova osobna veljaba bila večja. Se ve da ti ljudje v svoji zaslepljenosti ne vidijo več ne nemškega lažilberalstva ne laškega framazonstva; boj proti svojim bratom po krvi jim je glavna naliada. In kakošne bodo posledice tega? Vi pravite, da bode ta boj pomel slovenske liberalce s površine zemlje. Meni se zdi, da se molite. Po onej: »ne slikaj vraga na steno, ako nočeš, da se res prikaže«, bode ta boj najbrže zares ustvaril liberalstvo, namreč lažilberalstvo slovensko. Da to ne bode na korist veri in cerkvi, priznali boste sami.

Očitane nam, da se nam dobro godi, v tem ko kmet strada. Svojim sorojakom torej ne privoščite boljšega koščka kruha. Kakošna zaslepljenost! Slovenci naj bi ostali torej vedno berači; le Nemcem in narodnim odpadnikom naj bi se dobro godilo v naši domovini! In če se nam res nekoliko bolje godi, ali si morebiti svojega položaja nismo ustvarili z izredno marljivostjo in neutrudljivo delavnostjo? Vi mislite pred vsem dr. Tavčarja in mene. Oba sva iz revnih hiš. Dr. Tavčarja podpirala sta v študijah njegova dva strica; jaz sem si moral denar služiti sam. Ako se nama sedaj bolje godi, ali ni to dokaz, da božji blagoslov spremlja najino delo in da zato vendar-le ne moreva biti tako zaničevana brezverca, kakor naj opisujejo?

Sicer pa Vas vprašam, ali se Vašim tukajšnjim pristašem neduhovnikom godi slabo? Oglejte si jih nekoliko natančneje. Pri tem pa smelo trdim, da se ti gospodje glede požrtvovalnosti ni od dalje meriti ne morejo z nami »liberalci«. In ker Vaše očitane doni kakor grožnja, da utegnute zanesti agitacijo proti nam ravno s tega stališča med kmete, vprašam Vas, ali se Vam duhovnim gospodom res tako slabo godi? Saj že pregovor pravi, da »dominus vobiscum« ni še nikoli kruha stradal. Če torej Vaša agitacija rodi protiagitacijo, zakrivili jo boste sami. Bode-li na korist duhovščini in v povzdigo njenega ugleda, odgovorite si lahko sami.

Da je dr. Jakob Misija vzoren škof, ne zanikujem; toda jaz poznam vzornejše škofo, ker so ob enem tudi rodoljubje. To namreč škof Missia ni. Njegovo svojedobno zaničljivo govorjenje o slovenščini pri ministru Schönbornu in pa okolnost, da ima v svoji službi le nemško uradništvo in služinčad, dokazuje to dovoljno. Škof Strossmayer — katerega gotovo tudi Vi priznavate za vzornega katoliškega škofa — ima vsaj desetkrat tako velik personal v službi, ko škof Missia; a vse same domačine-Hrvate. Ali bi ljubljanski škof ne mogel škofijskega kruha privoščiti Slovincem?

Kakor vidite, ne nasprotujemo dr. Misiji kot katoliškemu škofu, ampak kot politiku. Naše geslo je: »Slovenija Slovincem!«, škofovo se pa ne glasi tako.

Ako pripomorejo te vrstice, da o stvari malo razmišljate — seveda: sine ira — ne bode mi žal, da ste se s svojim pismom obrnili do mene.

Z odličnim spoštovanjem

vdani

Iv. Hribar.

Prav ostro začel je »Slovenec« pisati proti meni takrat, ko sem, izvršujoč sklep kluba občinskih svetnikov, odrekel njega sotrudniku Ivanu Štefetu

Ivan Štefe.

pravico sedeti pri poročevalski mizi v mestni dvorani. Ti napadi so se potencevali, ko sem izvršil klubov sklep občinskega sveta glede na udeležbo pri procesijah. Prvokrat je odstranitev Štetovo zahteval občinski svetnik Plantan, drugokrat je dotični predlog stavil dr. Triller z namenom, da občinski svet na ta način reaguje na »Slovenec« napade na narodnonapredno ženstvo. Bil sem le izvrševalec dotičnih sklepov; a vendar je vsa jeza padala name. — Dobro vem, da je večina vseh napadov name in na moje javno delovanje izviralo od Šteteta, ki je svojega stanovskega tovariša Malovrha, za katerim je v nardarjenosti zaostajal, v tem oziru prekašal; toda ker je stranka te napade trpela, naravno je, da sem njo delal zanje odgovorno.

(Dalje prihodnjič.)

Pristni in pravi Kavčičev Pristni in pravi

Rastlinski želodčni liker

znan in preizkušen kot zanesljivo domače zdravilo že nad 20 let, izdeluje in dobavlja

EDINOLE

Rastlinska destilacija »FLORIAN« (izdoločalec Edmund Kavčič) družba z o. z. v Ljubljani

Gospodstva cesta št. 13 (Kolizej)

Vaša pristaška steklenica je opremljena z originalnim podpisom: Za pristnost jamči:

Edmund Kavčič

Varežke se ponaradajo, ki se prodajajo namesto pristnega

Kavčičevega »Floriana«!

Dobro službo

in lepo eksistenco nudi vsakomur naš pletilni stroj z aparatom za vzorčno pletenje, in popolnim brezplačnim poukom, ki ga dobite edino le pri tvrdki

F. KOS

Ljubljana, Židovska ul. 5.

Ursus-mlin Ljubljana

priporoča vse vrste dišav (začimb) za jedila.

Garantirano čista roba.

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

Špedicijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

TISKARNA MERKUR

TRG. IND. D. D.

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 25

TELEFON 2552

SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA

TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN UTUDE.

TISKA KNJIGE, RAČUNE, OKROŽNICE,

PLAKATE, KUVERTE ITD.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrsno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrsno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

Trgovci, industrijci, oglašajte v Trgovskem listu!